

ovi uopće nisu mogli izvršiti potrebne kalkulacije. S obzirom da je osiguranik ispunio sve svoje obveze plativši privremenu premiju i dostavivši prijave posredniku, sud smatra da je osiguranik okolnost, što osiguratelji od njega ne potražuju premije, mogao mnogo normalnije protumačiti jednostavnim zakašnjenjem osiguratelja, nego li pretpostaviti da je njegov punomoćnik propustio izvršiti jednu tako bitnu obvezu koje propust povlači suspenziju pokriva. Zato je, po nalazu suda, posrednik Service Technique d'Assurances dužan naknaditi sveukupnu štetu.

Sud je istovremeno odbio incidentalni zahtjev posrednika Borniche /protiv kojega je prvostepeni sud odbio tužbu/ za naknadu štete /dommages-interets/ zbog pretendirane abuzivnosti žalbe. Po stajalištu suda žalba brodarstva Tande opravdano je bila usmjerena i protiv ovoga radi zaštite prava žalitelja za slučaj da posrednik Service Technique d'Assurances bude u mogućnosti u apelaciji pridonijeti dokaz da je Borniche-u dostavio primljene prijave.

/PMF, 1965, str. 499/

D.S.

VRHOVNI SUD NEW SOUTH WALES - AUSTRALIJA

Presuda od 2.XII 1963.

Emperor Goldmining Company, Ltd.
c/a Switzerland General Insurance Company, Ltd.

Osiguranje tereta - Partikularni troškovi - Da li su plativi prema polici "na sav rizik" bez "Sue and labour clause"

Tužitelj je bio čarterer broda "natonu" koji je ukrcao teret u Sydney-u i otplovio u Fiji /Fidži/ 1.IX 1957. S tuženim je sklopio ugovor o pomorskom osiguranju tereta na osnovi kojega je bila ispostavljena taksirana polica za putovanje datirana 30.VIII 1957. Fiksirano je trajanje rizika od momenta kada stvari napuste skladište u Sydney-u do momenta isporuke u luci odredišta. Klauzula u polici je između ostalog predviđjela: "Osiguranje je sklopljeno protiv svih rizika gubitka ili oštećenja osiguranih stvari, ali uz isključenje pokriva gubitka, oštećenja ili troškova neposredno prouzrokovanih zakašnjenjem, unutrašnjom /skrivenom/ manom ili prirodnom osigurane stvari". Polica je dalje predviđjela da se sposobnost broda za plovidbu priznaje u odnosima između osiguratelja i osiguranika, a stvari će biti pokrivena i za vrijeme: "a/ devijacije, zakašnjenja izvan kontrole osiguranika, prisilnog iskrcaja, ponovnog ukrcanja i prekrcaja; b/ bilo koje druge promjene pothvata na osnovu ovlaštenja koje je dano brodaru ili čartereru prema ugovoru o prijevozu". Ostale odredbe oslanjaju

se na INSTITUT CARGO CLAUSE /EXTENDED COVER/ i INSTITUT STRIKE CLAUSE /EXTENDED COVER/, ali osim prethodno citiranih uvjeta svi ostali - prema riječima suca Manning-a - nemaju važnosti u ovom sporu. Međutim, u polici nije bila inkorporirana "Sue and labour clause".

Uskoro nakon isplovljenja iz luke Sydney brod "Natono" je bio prisiljen vratiti se u polaznu luku, jer je konstatirano da propušta vođu. "Natono" je radi pregleda morao ući u dok. Dok je brod plovio, dio tereta je bio oštećen, a odštetni zahtjev bio je prema polici likvidiran bez prigovora od strane tuženog. Međutim, tužitelj zahtjeva i pokriće troškova iskrcaja, smještaja i ponovnog ukrcanja tereta, kao i trošak otpreme dijela tereta brodom "Wiatoma" u vrijeme kad je "Natono" bio još u doku.

Tuženi je porekao tužbeni zahtjev tvrdeći da rizik takvih troškova nije izričito pokriven policom, niti bi se iz redakcije police moglo zaključiti da bi ova vrst troškova bila obuhvaćena osiguranjem. Da je bila uključena poznata "Sue and labour clause" navedeni troškovi kao tipični obavezali bi osiguratelja na isplatu. Tuženi je dalje naglasio da u stvari polica predstavlja osiguranje protiv svih rizika /All risks/ oštećenja tereta, a ne obuhvaća osiguranje izvršenja ugovora o prijevozu.

Sudac Manning citirao je pojedine članove Australskog Marine Insurance Act-a 1909. od kojih je čl.84 /4/ najkarakterističniji: "Dužnost je osiguranika i njegovih agenata, u svim slučajevima, da poduzmu takve mjere koje su razumne u cilju otklanjanja ili smanjenja gubitka". Sudac je konstatirao, služeći se poznatim Arnould-ovim djelom o pomorskom osiguranju, neke kontradikcije između 14. i 15. izdanja /tužitelj se pozivao na prijašnje, a tuženi na posljednje izdanje/. Iznio je radi ilustracije spor *Madston and Others v. Empire Marine Insurance Company, Ltd.*, 1866. Odvojio je problem partikularnih avarija od partikularnih troškova i zaključio da troškovi koji su podneseni radi zaštite i očuvanja tereta moraju biti osiguranjem pokriveni kao nužni troškovi koji su učinjeni u cilju otklanjanja ili umanjenja posljedica osiguranih opasnosti, neovisno o postojanju "Sue and labour clause". Odbio je kao neosnovane tvrdnje tuženog i usvojio tužbeni zahtjev, osim u dijelu koji se odnosi na trošak vozarine za brod "Wiatoma", jer je smatrao da je tužitelj doduše platio za korištenje prostora broda "Wiatoma", ali je zato oslobodio prostor na brodu "Natono" za ukrcaj još jedne količine tereta pored one preostale, iskrcaje radi dokovanja, što je tužitelj zbilja i izvršio tako da u tom smislu stvarno nije pretrpio štetu.

/LLIR,1964, str.348/

Pokriće partikularnih troškova

U ovoj presudi tretiran je problem zasebnih /partikularnih/ troškova /particular charges/. To su troškovi koje je imao osiguranik u vezi s brigom o robi, a uslijed nastupa osiguranog rizika. Ove troškove i mjere /troškovi odvajanja oštećene robe, čišćenja, sušenja, iskrcaavanja, prekrcavanja i ponovnog ukrcavanja robe, troškovi pravnih postupaka itd./ osiguranik je dužan poduzeti u interesu osiguratelja koji je zato obavezan da mu naknadi podnesene troškove. Zasebni troškovi ne obuhvaćaju troškove koji su posljedica generalne avarije, jer je njihova osnovna karakteristika da su učinjeni jedino u interesu osigurane robe, a nakon što je do događaja odnosno štete već došlo. Također se razlikuju i od posebnih avarije /na primjer nema ograničenja osigurateljeve odgovornosti za partikularne avarije/ i od troškova za spasavanje i pomaganje. Dakle, oni su plativi bez obzira na iznos, a osiguratelj je dužan podmiriti ove troškove i onda kada su mjere očuvanja bile bezuspješno provedene, a stvari potpuno izgubljene.

Posebni troškovi su "ex lege" pokriveni policom ukoliko su razumno izvršeni, a u cilju izbjegavanja štetnih posljedica rizika pokrivenih ugovorom o osiguranju. "Sue and labour clause" /tužbe i nastojanja/ u osnovnoj S.G. polici samo ponavlja već istaknuto zakonsko načelo o dužnosti osiguranikovo da poduzme potrebne mjere za izbjegavanje i umanjenje štete, odnosno o obavezi osigurateljevoj da razmjerno naknadi u tom cilju podnesene troškove /čl.78, tač.4. i 1. Marine Insurance Act, 1906. Napominjemo da je cijeli komentar pisan imajući isključivo u vidu pravno područje engleskog sistema osiguranja/.

Citirana presuda je, neovisno o inegzistenciji "Sue and labour clause", dosudila partikularne troškove osiguraniku, što je prema izloženom potpuno pravilno, iako je u literaturi i u sudskoj praksi izgleda bilo pokušaja da se pokriće partikularnih troškova veže za "Sue and labour clause".

I.G.